

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Σένα κόσμο όπου η δύναμη είχε ανεβή σε περιωπή σκοπού, σε μία κοινωνία όπου η έντατική παραγωγή είχε γίνει το Leit-Motiv της οικονομικής της ύπαρξης, σένα πολιτισμό όπου η επιστήμη είχε γίνει θρησκεία, όπου όλα πολεμούσαν να τα μετρήσουν στη ζυγαριά απ' το μυαλό ως την ψυχή, ήταν φυσικό, ψυχολογικό, μοιραίο, ή μυϊκή ανεπάρκεια, ή αίσθαντικότητα, το μέτρο, ή συναίσθηση και να άγνοούνται και να περιφρονούνται.

Είναι αλήθεια πως η Γαλλική Έπανάσταση είχε κηρύξει στον κόσμο τα δικαιώματα του ανθρώπου, μα είναι επίσης αλήθεια πως αυτή η ίδια επανάσταση υιοθέτησε και το Ναπολέοντα και έτσι έδωσε στον κόσμο το μεγαλύτερο είδωλο της δύναμης. Η Γαλλική επανάσταση είχε κηρύξει την ελευθερία των λαών μα αυτός ο ίδιος ο Ναπολέων κατήντησε ο μεγαλύτερος τύραννος των άλλων λαών. Γάλλοι επαναστάτες είχαν κηρύξει τη γυναίκα ίση με τον άντρα, και με τα δικαιώματα του ανθρώπου και την ατομικότητα της γυναίκας αναγνώριζαν. Μα αυτός ο ίδιος ο Ναπολέων ύστερα από λίγα χρόνια κουρέλιασε τη γυναίκα άγνούμενος της κάθε ατομικότητα. Είναι οι τραγικότερες συνέπειες της κατ' έξοχην ανθρωπιστικής επανάστασης. Όσο κι αν η ίδια η Γαλλία με δύο επαναστάσεις στα 1830 και στα 48 διαμαρτυρήθηκε ενάντια σαυτό τον έκφυλισμό των αρχών του 1789, δεν εμπόδισε από του να πάρουν άλλοι λαοί τον Ναπολέοντα ως τὸ ιδεώδες της πολιτικής των εξέλιξης.

Κατά την ίδια εποχή, στα τέλη του 18ου αιώνα στην Αγγλία ξέσπασε μία άλλη επανάσταση πιο βαθειά, πιο θετική, πιο ριζική, — μία οικονομική επανάσταση. Γεννιούνταν οι μηχανές. Είναι ένας τεράστιος οικονομικός παράγοντας που μπήκε στην παραγωγή και έτσι έχουμε τη σύγχρονη βιομηχανία. Και γεννήθηκε το προλεταριάτο.

Οι πόλεμοι του Ναπολέοντα και ο πόλεμος της έργατιάς είναι μέσα σ'όλο τον ηθικοκοινωνικό όγκο των αρχών του 89 οι πιο θλιβερές πραγματικότητες που επιβλήθηκαν στο 19ο αιώνα. Είναι οι ραγιαματιές που όλοένα μεγάλωσαν και απόπου μπαίνουν τα νερά στο καράβι του σύγχρονου κόσμου.

Τι είναι η γυναίκα σαυτή όλη την εξέλιξη; Τι σχέση έχει αυτή μάλες αυτές τις αξίες του πολιτισμού; Έχει καμιά θέση απαραίτητη σ'όλο αυτό το δημιουργήμα που λέγεται σύγχρονος πολιτισμός;

Αυτός ο σύγχρονος πολιτισμός που έχει τις ρίζες του στο μεσαίωνα, μα που πήρε την πιο μεγάλη του απόδοση από την εισαγωγή των μηχανών στην παραγωγή, και δεύτερο και πιο σπουδαίο από την κατασκευή των σιδηροδρόμων, δεν έχει καμιά, μα καμιά ιδέα της γυναίκας. Ο άντρας αντιπροσωπευτικός τύπος αυτού του πολιτισμού έχει κάμει μία δική του ταξινόμηση του κόσμου, την οποία πολύ σχετική υποθετική αλήθεια την έχει ανεβάσει σε περιωπή αξίας. Ο κόσμος κατά την ιδέα του αποτελείται από τους ανθρώπους, τις γυναίκες και τα λεγόμενα ζώα. Ο άνθρωπος, δηλαδή ο άντρας είναι *δν λογικόν*, η γυναίκα *δν επαγωγόν*, αν όχι *ζώον οικιακόν*, και τα ζώα *όντα άλογα*.

Ο άντρας λοιπόν στο 19ο αιώνα για να είναι συνεπής με τις αρχές της εποχής του πρέπει πρώτα απ' όλα να εκμεταλλευτεί τον τριγύρω του κόσμο, να τον οικειοποιηθῆ, να βγάλῃ τὸ ζουμί του, για να μπορέσει αυτός ο τριγύρω του κόσμος κατά τον καλύτερο τρόπο να εξυπηρετήσῃ τις ανάγκες και τις ορέξεις του ανωτάτου ὄντος, του άντρα. Σας βεβαιώ καμιά,

μα καμιά εἰρωνεία δὲν κρύβεται κάτω απ' αυτά μου τὰ λόγια. Προσπαθῶ απλὰ να ἀναφέρω γεγονότα.

Η γυναίκα λοιπόν σ'όλη αυτή την εξέλιξη μένει η *quantité X* που άγνοείται, ύστερα περιφρονείται, μα ποτέ δὲ μελετάται. Όμως ἦρθε μία μέρα που όλες οι προσπάθειες του άντρα να τη φυλάξῃ τη γυναίκα μακριά από τη ζωή ἀποδείχθηκαν μάταιες. Η ανάγκη την έφριξε μία μέρα μέσα στην πιο έντατική εκδήλωση του σύγχρονου κόσμου, μέσα στο εργοστάσιο. Η γυναίκα εκεί ἦταν φυσικό και να ἀδικιέται και να ἀφίνεται στην ἀδικία. Έχοντας από πίσω της αἰώνες περιορισμένων οριζόντων, αἰώνες άγνοιας και των στοιχειωδών αναγκών της ζωής, αἰώνες άγραμματοσύνης, ιδιαίτερα ἀπαρασκευάστη για τὸ σύγχρονο κόσμο, όταν μία μέρα βρέθηκε μπρὸς στην ἀδυσώπητη ἀνάγκη και ρίχτηκε στον άγώνα της ζωής, ἦταν φυσικό, ψυχολογικό, μοιραίο η γυναίκα να μείνῃ πίσω, να εκδηλωθῆ σαν κατώτερο ὄν, να θεωρηθῆ σα μηχανή κι αὐτή, μα πιο φτηνή, που χρειαζότανε ένα χέρι άντρίκιο να τη ρυθμίξῃ. Πως μπορούσε η γυναίκα ἀποτελεσματικά να μπῆ στον άγώνα όταν η ποσότητα της παραγωγής και η δύναμη η μερική ἦταν τὰ κριτήρια κάθε αξίας;

Δειλῆ, ἀμόρφωτη, ἄξεστη, με βαρειές ἠθικὲς ἀλυσίδες περασμένων, κοινωνιών χωρὶς καμιά συνειδητή, ατομική εκδήλωση να ἀντιτάξῃ, ὑπόφερε, πόνεσε, την πάτησε κάθε φτέρνα, και κατά τη γνώμη μου, αὐτοῦ είναι η βαθυτέρα, θετικότερη πηγή του Φεμινισμού.

Ο Φεμινισμός, κατά τη γνώμη μου, δὲν είναι δημιουργήμα του μυαλοῦ μερικῶν φιλοσόφων, οὔτε μία ἐξανδριστική τάση των γυναικῶν, οὔτε καθόλου ἡ τάση για τὴ δημιουργία ἀνώτερων ὄντων, ὑπερανθρώπων τύπων, οὔτε μονάχα ἀντανάκλαση των ανθρωπιστικῶν ρευμάτων που γεννήθηκαν κατά τον περασμένο αἰώνα. Ο Φεμινισμός είναι μία κοσμοθεορία πιο δίκαιη, πιο λογική μαζί και πιο διανοητική, πιο συνθετική και συμφέρουσα για ὅλη την ἀνθρωπότητα. Ο Φεμινισμός είναι ἡ ἀνθρώπινη ἀγανάχιση μπροστά στην ἀπάνθρωπη, κτηνώδη εκμετάλλευση της γυναίκας — δουλεύτρας. Ο Φεμινισμός είναι ἡ διαμαρτυρία του δικαίου μπροστά στις μωρές ἀλαζονικὲς αξιώσεις της δύναμης. Ο Φεμινισμός είναι ἡ ἀνθρώπινη τάση πρὸς *ισορροπία* και στην κοινωνία και στον κόσμο.

Οι γυναίκες χτυπώντας την εκμετάλλευση της γυναίκας — δουλεύτρας, χτυποῦν κάθε εκμετάλλευση κι έτσι ταυτίζον τον άγώνα τους με τον άγώνα της έργατιάς. Οι γυναίκες ζητώντας τὸ δικιο τους απ' την κοινωνία, ὑποστηρίζον τὸ δικιο κάθε ἀδικημένου, ατόμου ἢ λαοῦ — και σήμερα που ἡ ἀνθρωπότητα ἀγκομαχᾷ ἀκόμα και προσπαθεῖ με τὰ ματωμένα χέρια της να ξαναφιάσῃ τους θεοὺς που θὰ λατρεύσῃ αὐριο, τώρα μπροστά στον τεράστιο πόνο όλων των ανθρώπων που ζῆσαν αὐτόν τον πόλεμο παίρνουν οι βασικὲς ἀρχές της γυναίκας στον άγώνα μια σημασία βαθειά, πλατειά, ἐκρηκτική, — για να μεταχειριστῶ μία πολεμική λέξη.

Τι ἦταν τὸ ιδεώδες της Κοινωνίας των Ἐθνῶν ὅπως την ὄνειρευόμαστε μες τὰ αἵματα του πολέμου παρά μίαν ἐξάπλωση σ'όλη τη γῆ της γυναίκειας ἀποψης; Τι ἄλλο ἦταν παρά ένα ὄνειρο δικαιοσύνης;